

Vanhus

Vanhus tietä pitkin kulkee
Sauvahansa noin nojailien.
Raskahasti hän huokaa vaan;
Mistä, mistä suojaa saan?

Olen raihmas vanhusparka,
Vailla turvaa, lohdutusta.
Ei kotia ole, missä uupessa
Sais' vanhuudessa huojennusta.

Kun olin nuori ja terve vielä,
Oli suojaa sekä ystäviä.
Jos meni minne, kuljin missä,
Näin katsohia lämpimiä.

Mä tein työtä ahkerasti,
Toivoin paljon elämältä.
Sainkin kodin armaan kerran,
Jossa vietin aikaa jonkun verran.

Raadoin työssä päivät pitkät,
Sydän löi niin rajuisasti.
Hoidin lapset öiset hetket
Hoivasin heitä armahasti.

Muuttui kevät sykyiseksi,
Kun saapui elon iltahetki.
Muuttui ystävät kylmemmiksi
Ja elonpäivät tummemmiksi.

Lapset mailmalle läksi.
Mulla selkä köyrytyi varhain.
Toverini tuoni kaasit
Poistui ystäväni parhain.

Kaikkeni vaikka tehdä koitin,
Lapset miehiksi mä hoidin.
Parasta en antaa tiennyt,
Tiedonlähteille en vienyt.

Jos heidät kerran nähdä saisin,
Sen aarteen heille nyt antaa voisin.
Näin vanhana mä aarteen löysin
Sen saman tiedon mulle soisin.

Tää aate on aarre kallis mulla,
Sen eteen uhraan nyt joka hetken.
Sirottelen sitä ympärillen
Korjaten nuoruuden erehdyksen.

Nuoreksi jos vielä päästä voisin
Niin suurta elämässä löisin
Tiedon tulta levittäisin
Oikeutta maailmaan toisin.

R—a.

VANKILA

Kirj. MAXIM GORJKIJ.

(Jatk.)

IV.

Mischa nukkui raskaasti heti kun
oli heittäytynyt makuulavalle ja u-
nissaan hän oli juokseviinaan hyvin
vaivalloisesti pitkin pimeää kapeata
katua ja joku näkymätön takaa-aja-
ja tarttui hänen olkapäihinsä huu-
taen käsittämättömiä ankaria sa-
noja:

— Herätäkää! Tarkastus!.....

Mischa aukaasi silmänsä, kohotti
päätänsä — makuulavan vieressä sei-
sot punatukkainen paksu vanginvar-
tija nykien häntä takin liepeestä —
ja pitkä, köyryseikäinen vankilan-
päällikön apulainen katseli häneen
pilkkailiessa! harmailla silmillään ja
sanoi:

— Koettakaa nousta ylös ajois-
sa..... ei täällä olla äidin luona!.....— Heti paikalla..... — sanoi
Mischa puhastumatta hymyillen ja
putkahti makuulavalta lattialle.Päällikön apulainen vilkasi häntä
kasvolhin, kääntyi ovelle, huomautti
— vähän suopeammin:— Pyytäisitte paperia ja kirjoittai-
sitte kotinne..... makuuvaatteista.....
ja muusta semmoisesta..... ja taak-
seen katsomatta poistui.Sitten Mischa meni käyttävän pää-
hän peseytymään, siellä oli pitkä le-
veä rautainen allas, jonka yläpuolel-
la seinässä roikkui kokonainen rivi
vaskisia hanoja, joista juoksi pyöreä-
nä paksuna sulhuna kylmää vet-
tä..... Käytävässä juoksenteli harmat-

Nuorten Osasto

ta vankeja läkkiset teekannut kädessä ja silloin tällöin kuului ääni:

— Kiehuva vettä hakemaan.....
hei!

Katsellen kahleitaan tuli Mischal-
le vastaan kalpea, tuuhea-valkeapar-
tainen, korkeakasvuinen ryhtikäs
pakko-työläinen. Hän katsahti yllö-
pilaaseen, iski silmää ja sanoi hy-
myillen:

— No, herra keltanokka — satuit-
ko satimeen?

Punatukkainen vanginvartija toi
Mischalle vastaan tuoppillisen lämmintä mie-
toa teetä ja suuren palan mustaa
leipää. Sen kuori muistutti saap-
paan pohjaa ja tahmean pehmeistä
keskuksesta levisi hapnan haju.

Koko vankila surisi aivan kuin häi-
ritty ampiaispesä. Yliympäriinsä
kuului naurua, haukkumasanonoja, lau-
lun katkonaisia säveleitä ja vangin-
vartijain kiukkuista kiljuntaa. Käy-
tävällä suhisivat pehmeästi nuorat-
set luudat veden loiskessa ja
Mischa, täynnänsä terävää tiedonha-
lua, tullakseen tuntemaan näiden, ki-
vestä ja liasta rakennettuun vanhaan
rakennukseen suljettujen ihmisten e-
lämää, kuunteli jännityksellä tuota
kumisevaa humua.....

Hän oli lukenut vähän ja nähnyt
vieläkin vähemmän. Hänen elämän-
sä kulku oli ollut jotensakin ikä-
vää sisarensa ja tämän miehen an-
karassa kodissa hamaan siihen asti
kun tuli yllöpiistoon; epämuokavalla
myöskin tuntui olonsa niitten yllö-
pilasten keskuudessa, jotka keskus-
telivat vapaasti ja innokkaasti vii-
saalla kirjakielillä kaikenmoisista
yhteiskunnallisista kysymyksistä.

Kaikkialla aaltolleva tyytymättö-
myys elämään oli ennättänyt kosket-
taa jo hänenkin sieluunsa, herättäen
silmiä hämärän mutta terveen halun
vastalauseen panemiseen, vaikka hän
ei vielä ehtinyt oppia ymmärtämään,
mihin ja mitä vastaan tämä vastalau-
se olisi kohdistettava. Nyt, tunties-
saan itsensä sankariksi ahmi hän ko-
ko nuoruutensa innolla kaikkia uusia
valtuuksia täyttäneen niillä suuren a-
varuuden nuorena sielussaan.....

Juotuansa teen kiipesi hän akku-
nalaudalle. Vankilaa ympäröivän
korkean muurin vieressä käveli pol-
kua pitkin kiltreän askelin kädet sei-
län takana, leveäharteinen musta
mies, yllänsä paksu lyhyt takki pää-
sään korkealla lippalakki. Toisinaan
hellahti hän päätään voimakkaalla
liikkeellä, loi pikaisen silmäyksen
akkunaan ja käveli edelleen. Mischa
tunsi monta kertaa, kuinka tämän
kirkkaitten silmien terävä katse hil-
pasi hänen kasvojaan. Hän halusi
sanoa miehelle jotakin, ilmoittaa ni
mensä, kysyä, mistä syystä hän ist-
tuu vankeudessa. Ja heti kun mies
astui akkunan kohdalle, huudahti
Mischa hiljalleen:

— Kuulkaa!.....

Jostakin akkunan alta ilmestyi
vahtisotamies, uhkasi sormellaan ja
sanoi karkeasti:

— Hei..... ei saa!.....

Lippalakkinen mies kohautti olka-
päitään, hymyili ja käveli edemmä-
ksi. Mischa hyppäsi lattialle. Häntä
harmitti hieman vahdin esiintyminen
ja kovin ilahdutti kirkassilmäisen
miehen hymyily; nuorukaisesta tun-
tui että tuo hymyily herätti hänen
ja miehen välillä miellyttävää myö-
tätuntoa ja yhdenvertaisuutta.....

Puolenpäivän tienoissa astui kome-
roon nuori ja hoikka kuin ruoko —
vanginvartija, jonka kasvat olivat
rokonarvista melkein muodottomiksi
muuttuneet. Hän seisautui ovensuu-
hun ja Mischaan katsomatta lausui
hiljaa:

— Lähtekää kävelyille.....

Oli kovin kosteata. Vankilan pi-

halla kivien välissä kuopissa läk-
kyivät seisovat vesilätäköt. Kolme
vankia käveli pitkin pihaa varsiluudat
kädessä la'isten laiskasti vettä
porille päin, mutta samea ja sakea
likavesi valui takaisin kivien välitse
kuoppiin.....

Vanginvartija kuletti Mischan van-
kilan nurkan taakse ja sanoi hiljak-
seen:

— Kävelkää tässä, kulumasta tuon-
e seinään..... vankien kanssa on pu-
helu kielletty!

Tässä äärettömän korkean sinisen
talvaan alla sana "kielletty" kävi
Mischan sydämelle aivan kuin olisi
kuullut sen ensi kertaa elämässään
ja sen soinnussakin tuntui olevan jot-
ain alentavalta, röyhkeästi rajoitet-
tua ja tylsistynyttä. Hän rypistykul-
makarvojansa ja katsahti vanginvar-
tijaan, jonka kasvat olivat liikkumattomat ja jäykät kuin — ruma
naamari. Poskipäissä sekä leuassa
kasvoi siellä täällä hyvin naurettava-
lla tavalla vaaleita karvapensaita,
silmit näissä kasvoissa näyttivät vie-
rallia ja tarpeettomilta. Ne olivat
mustat, soikeat — aivan kuin kau-
nilla naisella; pelokkaasti ja peh-
meästi pitkillä silmäripsillä peitetty-
nä katselivat ne lempeän surullises-
ti; niistä loisti jotain arkaa neuvot-
tomuutta eivätkä ne olleet ollenkaan
traagillisessa sopusoinnussa näitten
runneltujen kasvojen kanssa.....

— No, mutta — kävelkäähän! —
sanoi vanginvartija. — Selsahdella
— on myöskin kielletty.....

Mischa alkoi kulkea hitaasti, vangin-
vartija katsahti ympärilleen ja
seuras häntä vähän taampana.

— Miksi te aina kapinoitsette? —
kysyi vanginvartija hiljaa katsoen
maahan. — Lukisitte vaan hiljak-
seen..... pääsisitte prokuraattorin a-
pulaiseksi — siinä kaikki! Mutta te
— kapinoitsette..... niin nuori ja
pulska..... Onko teillä äitiä?

Liikuteituna hänen hiljaisista sa-
noistaan seisautui Mischa, naurahti
ja pannen kätensä rinnolleen alkoi
myöskin sanoa jotain yksinkertaista,
hellää..... mutta vanginvartija peljästy-
en hypähti edemmäksi, vilkasi ympä-
rilleen ja kuiskasi sukkelaasti:

— Menkää, menkää! Jos näkevät
niin sakottavat minua puhelusta.....
siinä kaikki!

Hän läksi pois ja katosi vankilan
nurkan taakse, mutta nuorukainen,
rinta täynnä sekavia surun, utelai-
suden ja ilon tunteita, alkoi kävellä
hitain askelin pitkin vankilan muu-
rin vierustaa.....

Matalan, tanakan, aivan kuin jos-
sain määrin maan sisään painuneen
liikaisenharmaan nelitornisen vanki-
larakennuksen ylitse levisi laajana
aivan kuin syys-sateitten pesemä ja
auringon vaalentama kalpeansininen
taivas..... siinä oli jotain auliota, kai-
hoa herättävää, kylmää..... ja vanki-
lan kosteat seinät höhtivät myöskin
surunsekalsta kylmyyttä.....

— Kuinkahan kauan minun täyty-
nee täällä istua? — ajatteli Mischa
itseksensä katsellen ympärilleen. Kyl-
lä minä nytkin jo voisni kertoa hy-
vin paljon hauskaa vankielämästä,
jos päästäisivät minut pois, tuumaili
hän itseksensä. Ja mieleen juolahti
taasen katu, yhteensulottu ihmis-
joukko, poliisien mustat muodot, tyt-
tönen.....

Muistelmien viehätyksen innosta-
mana hän ei huomannutkaan, miten
sukkelaan kävelyaika oli kulunut, ja
kun rokonarpinen v. vartija lähestyi,
sanoi:

— Tehkää hyvin, lähtekää kome-
roon..... — huudahti hän ihmetellen:
— Joko nyt?

Vanginvartija nyökäytti päätään

vakuudeksi. Käytävässä ilmoitti hän
hiljaa Mischalle:

— Minun äitini on valvatalos-
sa.....

Ja painoi päänsä alas, anteeksi a-
novan tavoin.

— Vai niin!..... No — eihän se
mitään! — sanoi Mischa hymyillen
löytämättä sopivampia sanoja. Tä-
sen sulkeutui komeron raskas ovi,
taasen rämläsvät raasti ja vihaisesti
ovenlukko ja salparaudat..... Mischa
seisautui keskelle komeroansa, katseli
sitä, istuutui makuulavalle ja —
yhtäkkiä tuntui aivan kuin hänen
ajatuksensa ja tunteensa olisivat al-
kaneet sulaa. Nuorukainen tunsi it-
sessään kummallista tyhjyyttä, jäh-
mettyä ja valpui puolhorroksiin.....

Näin kulki hänen elämänsä päi-
väsiä päivään, yksitolkkoisen sään-
nöllisenä, yksitolkkoisen harmaan-
na..... kuitenkin tapahtui joka päivä
hänen sieluunsa pieni, tuskin huo-
mattava piirre jotakin uutta — ja
jokainen vaikutus, vaikka se olisi
kuinkakin mitätön ollut, näytti kirk-
kaalta tämän elämän himmeällä poh-
jalla.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Heinäk 25 päivä oli ulko-ilma pik-
neki "Ingleside" rannassa. Huono-
ta ilmasta huolimatta oli tovereita ker-
tynyt hyvä joukko. Kaikki odottivat
kaunista auringon paistetta, mutta
turhaan. Yläkerran ukko oli kai
päättänyt pitää kalliin aurinkonsa
"finneillä" pilossa. Kuluhan se päi-
vä kahvia ja kirsunpöytä juudessa. Il-
lalla sitten polkattiin oikein vanhaksi
maaksi haalilla.

Aivan uutta! Hüvitoimikunta päät-
ti pitää elok 7 päivä jyyrt "Kuuvalo"-
ryöstötanssit. Aikovat hankkia oikein
kuun haalimme siksi iltaa. Oviraha-
kin on vaan 25 senttiä, joten ei ke-
nenkään tarvitse olla poissa niin haus-
koista kemuista. 14 päivä elok. tulee
olemaan ohjelma- ja näytösoitamat.
Ohjelman hankkiminen annettiin agi-
tatsioonikomitealle. Muistakaapa tulla
katsomaan kuinka se uusi agitatsioni-
komitea reuhaa. Ette tule vaivojanne
katumaan. Sisäänpääsyä en vielä
tiedä, mutta ei se tule liian paljoa ole-
maan illanvieton arvoon katsoen.
Toiste lisää — Tyyne L.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Pari viikkoa sitten sain kirjekuores-
sa Toverittaren kirjeuoren. — Kat-
selin sitä sisäiläkkipäin ja huomasin
että käyttämätön se oli, joten se oli
lähetetty jotakin tarkotusta varten.
Olen joskus ollut Toverittaren kir-
jeenvaihtaja, joten saatuani tuon kir-
jeuoren, toi se mieleeni ajatuksen,
josta en voi olla Toverittaren palstoil-
la mainitsemaa.

Niinkin hermostonelle "iikalle"
kuin minä olen lähetettyä tyhjää kir-
jeuori. — Olin tietysti tulla vallan
hulluksi. — Mutta jään silti entiselle-
ni, niin kuin toivoin.

Ajattelin asiaa pitemmälti ja kirje-
kuoren lähetys selkisi. Sillä eihän sen
lähetyksessä ollutkaan mitään pahaa.

Tuo kirjekuori on lähetetty monel-
le, ja miksi? Muistutukseksi minulle:
kirjottaa Toverittaren. Huomautuk-
seksi sinulle: uudista Toverittaren ti-
laukseksi. Miksi nyt juuri? — Miksi
ei myöhemmin? Siksi että nykyisen
Toverittaren toimittajan kirjoittama
arvokas kirja "Erämaassa ja Mailmal-
la" annetaan Toverittaren vuosikerran
uudistuksesta, tai uudesta tilauksesta.

Nyt on tilaisuus uudistaa Toveritar.
Älkää unohtako tarjota tuttavillenne
Toveritarta, sillä Toveritar on varmas-
ti tilaamisen arvoinen. Jos ei asiame-
het satu jokaista kaupungissa asuva
suomalaisista löytämään, niin ottakaa
tilauksia, ja antakaa ne Oskar Liukko-
selle, hän lähettää ne määräpaikkaan,
ja siten saatte edellämainitun kirjan
omaksenne. — Entinen Vakituinen.

Toverittaren tilaaja-
määrä kymmeneen tu-
hanteen!